

Uvod

Tokom života, u govoru, knjigama, razonodi okruženi smo pojmovima i koristimo ih, a da najčešće toga nismo svesni. Međutim, školsko znanje, čiju osnovu čine naučni pojmovi, ne može da se zasniva na njihovoj stihijskoj i nasumičnoj upotrebi.

U Enciklopedijskom rečniku pedagogije (1963) pojam se može određuje kao "skup bitnih i tipičnih oznaka neke skupine objekata i pojava koji je stvoren misaonim procesom na osnovi uređivanja i analize pojedinačnih objekata i pojava, apstrahovanjem bitnih obeležja od akcesornih i slučajnih i generalizacijom takvih bitnih obeležja na sve pojave i objekte te vrste".

Pojam se ne usvaja u gotovoj formi, već njegovo stvaranje prolazi kroz četiri faze:

a) analiza ili razlaganje celovito datog objekta na posebna obeležja koja ne moraju sva da budu vidljiva (dostupna našim čulima), već se do njih može doći uviđanjem;

b) apstrakcija ili izdvajanje najmanje jednog obeležja koje je bitno, postojano i zajedničko većem broju objekata, uz istovremeno zanemarivanje svih ostalih obeležja po kojima se oni mogu, manje ili više, razlikovati;

v) generalizacija ili uopštavanje, odnosno uzimanje suštinskog obeležja kao merila za svrstavanje svih objekata koji ga imaju u istu klasu, bez obzira na njihovu moguću različitost u pogledu ostalih obeležja;

g) diferencijacija ili otkrivanje specifičnosti pojma u odnosu na druge pojmove. Da bi se formirao pravi pojam, potrebno je, dakle, uspostaviti bar minimalan sistem pojmova u okviru kojeg se određuje njegovo mesto. "

1. Priroda pojmova

Pojmovi su, po mišljenju Klausmajera, mentalni konstruktivni deo organizovane kognitivne strukture pojedinca. Oni su logički i višedimenzionalni saznanjani modeli a definišu se pomoću svojih atributa (svojstava), koji ih klasifikuju u grupu konkretnih i apstraktnih (relacionih), odnosno, opštih i posebnih pojmova. Kod konkretnih pojmova ti atributi su vidljivi, dostupni čulima, a kod apstraktnih nisu. Isto tako određivanje atributa pojma koji je opštiji, daleko je teže od onoga koji je posebniji, jer se opšti pojmovi odnose na više primera. Atributi pojma svode se na unutrašnje svojstvo koje je dostupno čulima, ili se do njega može doći procesima generalizacije.¹

Svojstva (atributi) pojmova mogu biti *definišuća* ili suštinska; na osnovu njih je moguće odrediti da li neki primer pripada određenoj klasi, ili ne pripada. Ovo određivanje moguće je izvršiti kod klasičnih pojmova koji imaju suštinu. Međutim, u slučajevima relacionih pojmova i svih onih čiji su kriterijumi grupisanja promenljivi, teško je odrediti suštinske ili definišuće attribute. Tada se koriste tzv. *kritički atributi* koji pomažu da se uoči ono što odvaja dati pojam od njemu sličnih (odnosno, članove jedne koordinisane klase od članova druge koordinisane klase) i *atributi varijable* koji su neophodni da bi se razlikovali članovi unutar jedne klase. Ako svemu prethodnom dodamo i činjenicu da su atributi pojmova istovremeno i odrednice njegovog značenja, dobijamo karakteristike njegove, jer ti atributi određuju ne samo njegovo značenje nego i ograničavaju određeno područje saznanja koje svaki pojam obuhvata.

Usvajanje pojmova zavisi od: (1) saznanog razvoja pojedinca; (2) kulturne sredine u kojoj pojedinac živi; (3) adekvatnosti nastavnih strategija (nastavnih postupaka koji u centar nastave stavljaju usvajanje pojmova ili usvajanje činjenica) i (4) karakteristika samih pojmova.

Kada su u pitanju karakteristike pojmova treba imati na umu sledeće:

a) Najlakše se uče pojmovi koji imaju konkretne, i čulima dostupne karakteristike i primere. Ovo je oslonac za jednostavnije strategije u nižim razredima.

b) Opštost pojmova utiče na brzinu njihovog učenja. Poznato je da će se lakše naučiti pojmovi sa čulima dostupnim karakteristikama, ali isto tako se zna da opšti pojam ima osobinu

¹ Lazarević, Ž., Bandur, V. : Metodika nastave prirode i društva, Jagodina-Beograd, 2001. Str. 89-92.

---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU

WWW.MATURSKI.NET ----

[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](#)

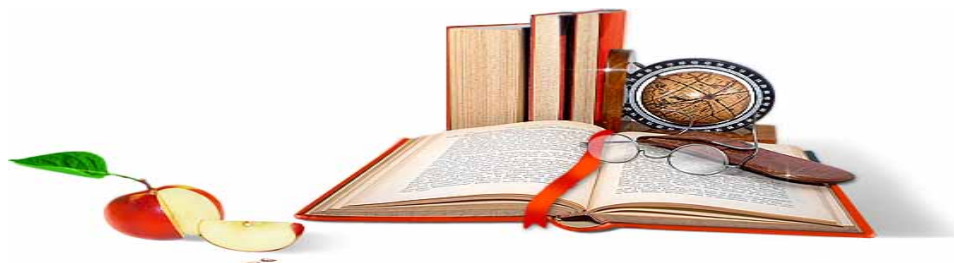
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA

RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG

WWW.MAGISTARSKI.COM

WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com

